

Forslag

til

Lov om skolevæsenet i Grønland.

Fremsat den 7. december 1966 af *ministeren for Grønland*.

Afsnit I.

Folkeskolens begreb.

§ 1. Folkeskolen i Grønland drives af staten og omfatter børn i den undervisningspligtige alder samt de klasser, som efter denne lov slutter sig hertil.

Stk. 2. Folkeskolens formål er at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner, at styrke deres karakter og at give dem nyttige kundskaber. I alle klasser bør der lægges mest mulig vægt på elevernes opøvelse i selvvirksomhed.

Stk. 3. Undervisningen i kristendoms-kundskab i folkeskolen skal være i overensstemmelse med folkekirkens evangelisk-lutherske lære.

Afsnit II.

Folkeskolens ordning.

§ 2. Folkeskolen består af en 7-årig hovedskole, der kan videreføres med 8., 9. og eventuelt 10. klasser samt med en 2-årig forberedelsesskole til en 3-årig realafdeling.

Stk. 2. 8., 9. og 10. klasser samt realafdelinger kan oprettes på kostskoler, til hvis kostafdeling elever fra skoledistrikter, jfr. § 47, hvor sådanne klasser og afdelinger ikke er oprettet, fortrinsvis har adgang. Opholdet på sådanne kostskoler er vederlagsfrit.

Stk. 3. Ved skoler, hvor de fornødne lærerkræfter og lokaler forefindes, kan der oprettes særlige klasser for børn under den undervisningspligtige alder, når forældrene til mindst 10 af de i skolen indskrevne børn, jfr. § 8, stk. 2, ønsker dem optaget i en sådan klasse.

§ 3. For børn, der på grund af talevanskeligheder, svagt syn, svag hørelse, små evner eller læsevanskeligheder ikke med tilstrækkeligt udbytte kan følge den almindelige undervisning, indrettes der specialundervisning. For børn fra skoledistrikter, hvor sådan undervisning ikke kan gennemføres, bør undervisningen centraliseres.

Stk. 2. Særlig undervisning kan endvidere med skoledirektionens godkendelse etableres for børn, der af andre grunde midlertidigt eller varigt mangler forudsætninger for at følge den almindelige undervisning.

§ 4. Inden for hvert skoledistrikt skal der være mulighed for, at undervisningen, senest ved udgangen af det 5. skoleår, kan fortsættes i en eller flere centralskoler, hvortil der knyttes elevhjem. Opholdet på sådanne elevhjem er vederlagsfrit. Såfremt der i en skole ikke vil være over 12 elever i 6. og 7. skoleår tilsammen, og der ikke for disse kan gennemføres en undervisning efter denne lovs regler, kan skoledirektionen bestemme, at disse børn skal følge skolegangen i centralskolen.

Stk. 2. Centralskoler eller dele af centralskoler kan være fælles for flere distrikter.

Afsnit III.

Undervisningens ordning og omfang.

1. Almindelige bestemmelser.

§ 5. Skoledirektionen udfærdiger efter indhentet udtalelse fra fælleslærerrådet, jfr. § 52, en generel skoleplan for udbygningen af det samlede skolevæsen i Grønland.

Stk. 2. I skoleplanen skal findes bestemmelser om:

- a) Skolernes benævnelse og stedlige områder, herunder om nogen af skolerne virker som centralskoler for et større område,
- b) hver enkelt skoles ordning og omfang i de i §§ 2, 3 og 9 omhandlede henseender,
- c) skoletandpleje, skolebespisning og skolebadning.

Skoleplanen indsendes til Ministeriet for Grønland til stadfæstelse.

Stk. 3. De enkelte skoleinspektører eller skoledistriktsledere tager i samråd med de lokale skoleudvalg, jfr. § 42 og vedkommende skoleledere og efter erklæring fra vedkommende lærerråd stilling til, om der midlertidig bør gøres afvigelser fra den i stk. 1 nævnte skoleplan for den enkelte skole. Forslag om sådanne afvigelser forelægges skoledirektionen og ministeren for Grønland til godkendelse.

Stk. 4. Nedlæggelse af en skole kan kun ske med Ministeriet for Grønlands godkendelse og under forudsætning af, at eleverne henvises til undervisning i en anden skole i distriktet, hvor de kan optages på elevhjem eller indkvarteres på anden måde. Udgifterne hertil dækkes af staten.

§ 6. Skoledirektionen udfærdiger efter udtalelse fra fælleslærerrådet, jfr. § 52, en normal-undervisningsplan, indeholdende bestemmelser om:

- a) det ugentlige timetal i de enkelte klasser,
- b) skolegangens nærmere ordning på de forskellige ugedage,
- c) undervisningsfagene og deres timetal,
- d) de mål, hvortil der bør nås,
- e) ferieplanen.

Stk. 2. Normal-undervisningsplanen indsendes til Ministeriet for Grønland til stadfæstelse.

Stk. 3. De enkelte skoleinspektører eller skoledistriktsledere tager i samråd med de lokale skoleudvalg og vedkommende skoleledere samt efter erklæring fra vedkommende lærerråd stilling til, om der midlertidig bør gøres afvigelser fra den i stk. 1 nævnte normal-undervisningsplan for den enkelte skole. Forslag om sådanne afvigelser forelægges skoledirektionen og Ministeriet for Grønland til godkendelse.

§ 7. Folkeskolens skoleår begynder den 1. august.

§ 8. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 2. Indskrivning i en skole kan ske fra begyndelsen af det skoleår, i hvilket barnet fylder 6 år. Anmeldelse om indskrivning må indgives inden et af skoleudvalget fastsat tidspunkt forud for optagelsen, jfr. dog § 31, stk. 2.

§ 9. Hovedskolen deles i klasser efter skolens børnetal. Hvor børnetallet tillader det, skal det tilstræbes, at der oprettes en klasse for hver årgang.

Stk. 2. Børnene opfyttes i klasserne efter alder, fremgang, modenhed og anlæg.

§ 10. Når elevantallet i en skoleklasse ved skoleårets begyndelse er over 24, bør klassen normalt deles.

§ 11. Skoleudvalget kan beslutte, at der skal gives hjemmene meddelelse om børnenes standpunkt, flid og opførsel.

Stk. 2. For børn, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør eller senere, jfr. § 26, skal skolen udfærdige afgangsbeviser, hvori der gives meddelelse om, hvilke fag undervisningen efter det 5. skoleår har omfattet, og om børnenes standpunkt i skriftlig og mundtlig grønlandsk, skrivning, dansk og regning og i to yderligere fag, der vælges af skolen for hver enkelt klasse eller gruppe i klassen, samt når det ønskes, i fremmede sprog. Meddelelsen gives for hvert af fagene i ord, jfr. dog stk. 5. Der angives ingen gennemsnitskarakter.

Stk. 3. Foruden meddelelsen om elevens standpunkt i de nævnte fag gives der i afgangsbeviserne en samlet udtalelse om deres arbejde, standpunkt, flid og opførsel i skolen.

Stk. 4. For elever, der vil søge optagelse i en realafdeling ved en anden skole end deres hidtidige, eller i en 1. gymnasielklasse i Danmark, skal der desuden gives en særlig udtalelse om, hvorvidt vedkommende elev efter skolens skøn er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at eleven kan følge under-

visningen i en realafdeling henholdsvis i gymnasiet på en tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid.

Stk. 5. For børn, der går ud af skolen ved afslutningen af 8., 9. eller 10. klasse, kan der afholdes særlige afgangsprøver, ved hvilke der gives karakterer i de enkelte fag. De nærmere regler om disse prøver, herunder om udarbejdelse og bedømmelse af de skriftlige prøver og om karaktergivning, fastsættes af ministeren for Grønland.

§ 12. Læremidler, der benyttes ved undervisningen i folkeskolen, stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne.

*2. Hovedskolen, 8., 9. og 10. klasse
og den 2-årige forberedelsesskole.*

§ 13. Det årlige timetal skal i 1.-4. skoleår være mindst 720 timer, i 5.-7. skoleår samt i forberedelsesskolen mindst 1.200 timer og i 8.-10. skoleår mindst 960 timer, hver på 50 minutter, eller et tilsvarende antal lektioner af kortere varighed. I 1. skoleår kan det daglige timetal begrænses til 3 uden hensyn til, om det årlige timetal af 720 timer nås, under forudsætning af, at det samlede timetal i de fire første skoleår ikke bliver under 2.880 timer i alt. I 5. skoleår kan det daglige timetal begrænses til 5 uden hensyn til, om det årlige timetal af 1.200 timer nås, under forudsætning af, at det samlede timetal i 5.-7. skoleår ikke bliver under 3.600 timer i alt.

Stk. 2. Ved skoler, hvor de stedlige forhold vanskeliggør gennemførelsen af det årlige timetal, kan skoledirektionen tillade afvigelser fra bestemmelserne i stk. 1.

Stk. 3. I 1.-2. skoleår må det ugentlige timetal ikke overstige 24 timer, og ingen skoledag overstige 4 klokketimer. I 3.-4. skoleår må det ugentlige timetal ikke overstige 32 timer, og ingen skoledag overstige 6 klokketimer. I 5.-10. skoleår må det ugentlige timetal ikke overstige 38 timer, og ingen skoledag overstige 7 klokketimer.

§ 14. I 1.-5. skoleår skal undervisningen omfatte skriftlig og mundtlig grønlandsk, dansk og regning samt skrivning, kristendomskundskab, historie, geografi, biologi, legemsøvelser med lege, sang, formning og

for piger og eventuelt drenge håndgerning. Undervisningen planlægges med jævn fremadskriden således, at nævnte fagrække først bliver fuldstændig i 4. skoleår. Undervisningen skal endvidere så vidt muligt omfatte sløjd, husgerning og skolebadning. Undervisningen kan med skoledirektionens tilladelse omfatte andre fag.

Stk. 2. Efter regler, der fastsættes af Grønlands landsråd, kan elever fritages for undervisningen i grønlandsk.

Stk. 3. Undervisning i faget grønlandsk kan udskydes til begyndelsen af 3. skoleår, såfremt forældrene til flertallet af de børn i 1. skoleår, der ikke i henhold til bestemmelsen i stk. 2 er fritaget for grønlandsk, samtykker heri.

§ 15. I 6. skoleår fortsætter undervisningen i de i § 14 nævnte fag. Desuden skal der undervises i naturlære og i husgerning for piger og eventuelt drenge, og for drenge og eventuelt piger i sløjd. Endvidere skal skolebiblioteksarbejde påbegyndes og i forbindelse med biologi undervisning i sundhedslære, herunder alkohollære.

Stk. 2. Under faget legemsøvelser skal der gives undervisning i gymnastik og idræt, herunder kunstigt åndedræt, og hvor det er muligt i svømning.

Stk. 3. I 7. skoleår videreføres denne undervisning. Endvidere undervises i samfundslære i forbindelse med historie. Der skal gives indledende erhvervsorientering og undervisning i familie kundskab.

Stk. 4. Såvel i 6. som i 7. skoleår kan der undervises i engelsk som valgfrit eller obligatorisk fag. Undervisningen kan med skoledirektionens tilladelse omfatte andre fag.

§ 16. Fra begyndelsen af 6. skoleår foretages en deling af børnene på grundlag af deres standpunkt, evner og interesser, således at skolegangen fra dette skoleår videreføres henholdsvis i en 1. og 2. linje.

Stk. 2. Børnenes placering ved delingen foretages af skolens leder på grundlag af indstilling fra vedkommende skoles lærerråd samt under hensyntagen til forældrenes ønsker. Placeringen baseres på skolens almindelige indtryk af det enkelte barns evner og daglige skolearbejde, herunder resultatet af nogle af de skriftlige prøver i

grønlandsk, dansk og regning, der indgår i skolearbejdet i det femte skoleår.

Stk. 3. Efter regler, der fastsættes af ministeren for Grønland, kan skoledirektionen efter indstilling fra det stedlige skoleudvalg, jfr. § 42, give tilladelse til, at undervisningen fortsætter udelte eller holddelt i 6. og 7. skoleår.

§ 17. Undervisningen i 1. linje tilsigter en fortsættelse af skolegangen i 8., 9. og eventuelt 10. klasse, for hvilke der kan afholdes særlige afgangsprøver, jfr. § 11, stk. 5.

Stk. 2. Undervisningen i 2. linje tilsigter en fortsættelse af skolegangen i en 2-årig forberedelsesskole, hvorfra eleverne kan fortsætte i den 3-årige realafdeling. Elever fra 2. linje, der ikke optages i forberedelsesskolen, kan fortsætte skolegangen i 8., 9. og eventuelt 10. klasse.

Stk. 3. I de klasser for 6. og 7. årgang, der i henhold til § 16, stk. 3 videreføres holddelt eller udelte, gives en undervisning, der tilgodeser både de elever, som, hvis en deling havde fundet sted, ville være anbragt i 1. linje, og de elever, der ville være anbragt i 2. linje.

Stk. 4. Det må ved udformning af undervisningsplanerne for 6. og 7. årgang sikres, at der tilrettelægges en sammenhængende fortløbende undervisning, hvorved der tages hensyn til den forskellige målsætning for såvel de klasser, der eventuelt gennem forberedelsesskolen sigter mod realafdelingen som for de klasser, der peger mod 8., 9. og 10. klasse. Der må være mulighed for elevernes overgang fra en linje til en anden.

§ 18. I 8., 9. og 10. klasserne videreføres undervisningen med særligt henblik på at forberede elevernes overgang til faglig undervisning eller erhvervsarbejde.

Stk. 2. Efter regler, der fastsættes af skoledirektionen, kan der i disse skoleår under hensyntagen til de stedlige undervisningsmæssige muligheder indføres valgfri fag, der tager sigte på elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivets forskellige grene. Der må dog ikke gives en egentlig faglig undervisning.

Stk. 3. Fra 8. klasse skal det tilbydes de børn, hvis forældre ønsker det, og som efter skolens skøn kan have udbytte deraf, at

deltage i undervisningen i engelsk, tysk og matematik. Timetallet for de børn (klasser), der ikke deltager, må ikke nedsættes under det for klassetrinet foreskrevne. Fra 8. klasse gives erhvervsorientering samt orientering om de eksisterende muligheder for videregående ungdomsundervisning i henhold til § 57. I løbet af 9. klasse skal der tilstræbes en afrunding af undervisningen i de fag, hvori dette må anses for ønskeligt.

Stk. 4. Såfremt undervisningen ved en skole afsluttes ved udgangen af 7. skoleår, jfr. § 2, stk. 1, skal undervisningen i 7. skoleår tilrettelægges således, at der tages sigte på elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivets forskellige grene, uden at der dog må meddeles en egentlig faglig undervisning. Der gives erhvervsorientering og orientering om den i henhold til § 57 etablerede ungdomsundervisning. Der skal endvidere i et sådant tilfælde i 7. klasse tilstræbes en afrunding af undervisningen i de fag, hvori dette må anses for ønskeligt.

§ 19. I forberedelsesskolen, der består af 2 et-årige klasser, gives en undervisning, der tilsigter at give eleverne de nødvendige forudsætninger for at blive optaget i den 3-årige realafdeling.

Stk. 2. Eleverne kan optages i den 2-årige forberedelsesskole ved udgangen af 5., 6. eller 7. skoleår.

Stk. 3. Udvælgelsen af eleverne foretages af skolens leder på grundlag af indstilling fra vedkommende skoles lærerråd samt under hensyntagen til forældrenes ønsker. Udvælgelsen foretages på grundlag af børnenes standpunkt, evner og interesser.

Stk. 4. For elever, der har gennemgået den 2-årige forberedelsesskole, og som ikke optages i realafdelingen, kan skolegangen fortsætte i 8., 9., eventuelt 10. klasse.

3. Realafdelingen.

§ 20. I realafdelingen gives der en fortsat almendannende undervisning, der slutter med en prøve (realeksamen).

Stk. 2. Realafdelingen består af 3 et-årige klasser i tilslutning til den 2-årige forberedelsesskole.

§ 21. Optagelse i 1. realklasse er betinget af, at eleven er i besiddelse af en sådan

modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at vedkommende kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Eleven må have fulgt undervisningen i engelsk i 1. forberedelsesklasse og i engelsk, tysk og matematik i 2. forberedelsesklasse, jfr. dog stk. 3. Elever, der søger optagelse i en realafdeling på en anden skole end deres hidtidige, må fremlægge det afgangsbrev og den særlige udtalelse, som de ifølge § 11 kan begære af deres hidtidige skole.

Stk. 2. Det fastsættes af skoledirektionen, i hvilke tilfælde optagelse af en elev i en realafdeling skal kunne betinges af, at eleven består optagelsesprøve på den skole, i hvis realafdeling optagelse søges, og i hvilke tilfælde en elev, som vedkommende skole ikke anser for kvalificeret til optagelse i en realafdeling, skal kunne forlange optagelsesprøve afholdt.

Stk. 3. Optagelse i realafdelingen af en elev, der ikke opfylder de i stk. 1 fastsatte betingelser om forudgående undervisning, er betinget af, at vedkommende elev godtgør, at han i modenhed og kundskaber står på samme trin som eleverne i den klasse, hvori han ønskes optaget.

Stk. 4. Ved oprykning fra 1. til 2. og fra 2. til 3. realklasse afholdes der oprykningsprøver. Oprykningsprøven ved udgangen af 2. realklasse skal omfatte skriftlig prøve i dansk, regning og matematik. De nærmere bestemmelser fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 5. Ministeren for Grønland kan i særlige tilfælde meddele undtagelse fra foranstående regler.

§ 22. I realafdelingen skal der undervises i dansk med norsk og svensk, religion, engelsk, tysk, regning, matematik, historie med samfundskundskab, herunder familiekundskab, geografi, biologi, naturlære, sang, legemsøvelser, herunder kunstigt åndedræt, for piger håndarbejde og husgerning og for drenge sløjd. I 1. og 2. realklasse skal der tillige undervises i grønlandsk, og ved udgangen af 2. realklasse afholdes i dette fag skriftlige og mundtlige prøver. Karaktererne påføres eksamensbeviset. I 2. og 3. realklasse gives erhvervsorientering.

Stk. 2. Fransk er valgfrit fag.

Stk. 3. Der skal gives elever i 2. og 3. realklasse, der måtte ønske det, undervisning i latin, og i 3. realklasse kan der indrettes en teknisk linje med særlig hensyntagen til den matematisk/fysiske faggruppe.

Stk. 4. Faget matematik er valgfrit i 3. realklasse, dog ikke på den tekniske linje.

Stk. 5. Undervisning i andre fag end foranstående kan optages med skoledirektionens godkendelse, og de nærmere regler om disse fags indhold og omfang fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 6. Om det ugentlige timetal og skoledagens længde i realafdelingen gælder de samme regler, som foran i § 13, stk. 3, er fastsat for 5.-10. skoleår. Der kan dog fastsættes et højere timetal for elever, der modtager undervisning i fransk, jfr. stk. 2.

§ 23. Undervisningen i realafdelingens 3. klasse afsluttes med en afgangsprøve, der betegnes realeksamen. Realeksamen består af skriftlige og mundtlige prøver.

Stk. 2. Skriftlige prøver afholdes i dansk, i engelsk samt i regning og matematik, jfr. dog § 22, stk. 4. På den tekniske linje kan der i stedet for skriftlig prøve i engelsk anordnes en skriftlig prøve i fag under den matematisk/fysiske faggruppe.

Stk. 3. Ministeren for Grønland bestemmer, i hvilke af de i § 22 nævnte fag der skal afholdes mundtlig prøve. Der kan ikke afholdes prøve i religion og sang.

Stk. 4. Ved prøverne skal eleverne godtgøre, at de har nået den modenhed og kundskabsfyldte, der er sat som undervisningens mål.

Stk. 5. De skriftlige opgaver gives af undervisningsministeren. Ved de mundtlige prøver, der er offentlige, eksamineres der af vedkommende lærere, og spørgsmålene stilles af dem, men godkendes af censorer.

Stk. 6. For elever, der har bestået realeksamen, udstedes beviser herfor med angivelse af deres årskarakterer og deres karakterer i de enkelte fag ved prøverne.

Stk. 7. De nærmere regler om realeksamen, herunder om bedømmelsen og om karaktergivning, fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 8. De, der ønsker at indstille sig til realeksamen uden at kunne indstilles som elever i folkeskolen eller ved en privat

eksamensberettiget skole, må indstille sig til eksamen ved eksamenskommissionen for realeksamen.

Afsnit IV.

Lærerne.

§ 24. For at kunne overtage undervisningen i folkeskolen i Grønland skal den pågældende have gennemført læreruddannelsen ved et seminarium eller i øvrigt opfylde betingelserne for ansættelse som lærer i den danske folkeskole.

Stk. 2. For at kunne overtage undervisningen i fagene kristendomskundskab, håndgerning, legemsøvelser, sang eller grønlandsk, skal den pågældende lærer have gennemført det pågældende fag under sin uddannelse og i øvrigt opfylde betingelserne for at undervise i faget.

Stk. 3. Ministeren for Grønland er bemyndiget til under særlige forhold at tillade afvigelser fra de i stk. 1 og 2 omhandlede bestemmelser.

Stk. 4. For så vidt lærerkræfterne ved en skole ikke kan påtage sig undervisningen i alle de fag, undervisningsplanen omfatter, kan skoledirektionen tillade, at undervisningen i de pågældende fag besørges af en der til egnet faglærer.

Stk. 5. Til varetagelse af undervisningen af børn ved mindre skoler kan skoledirektionen antage en lærer, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2.

Stk. 6. Bestemmelserne i § 24 i lov om folkeskolen finder tilsvarende anvendelse.

§ 25. Samtlige lærere i folkeskolen i Grønland ansættes ved det grønlandske skolevæsen som helhed uden fast tilknytning til en bestemt skole.

Afsnit V.

Undervisningspligt og skolepligt.

§ 26. Undervisningspligten indtræder ved skoleårets begyndelse for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 7 år, og ophører ved udgangen af et skoleår for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 14 år.

Stk. 2. Et barn, der fylder 7 år i skoleårets første 6 måneder, skal optages i

hovedskolen ved skoleårets begyndelse, når den, der efter § 27 er ansvarlig for barnets undervisning, ansøger derom. Barnet stilles da med hensyn til undervisningspligtens indtræden og ophør, som om det var fyldt 7 år før skoleårets begyndelse.

§ 27. Ansvaret for, at et undervisningspligtigt barn modtager fyldestgørende undervisning, har den, til hvis husstand barnet hører.

§ 28. Et undervisningspligtigt barn har pligt til at søge folkeskolen, medmindre det på anden måde får en undervisning, der kan stå mål med folkeskolens.

Stk. 2. Undervises barnet uden for folkeskolen, er undervisningen undergivet skoledirektionens tilsyn.

§ 29. Skolen fører ved forsømmelseslister kontrol med, at de i folkeskolen optagne børn følger undervisningen. Skolens leder fordeler dette arbejde mellem skolens lærere. På forsømmelseslisterne skal det angives, om der har været rimelig grund til forsømmelsen eller ikke.

Stk. 2. Den, der efter § 27 er ansvarlig for et barns undervisning, skal ved personlig henvendelse eller skriftligt meddele skolen underretning om grunden til barnets forsømmelse. Ved længere tids sygdom eller gentagne kortere forsømmelser på grund af sygdom kan lægeattest forlanges.

§ 30. Det påhviler skolelederne ved hveranden måneds begyndelse at indsende de i § 29, stk. 1, omhandlede forsømmelseslister til det stedlige skoleudvalg, jfr. § 42. Når udvalget konstaterer gentagne forsømmelser, indkalder udvalget de for det pågældende barns undervisning ansvarlige til at give møde for udvalget og afgive forklaring. Samlever forældrene i ægteskab, indkaldes begge forældre. Indkaldelse af forældre ved skolesteder uden for byerne kan ske i forbindelse med skoleinspektørens eller skole-distriktslederens besøg på stedet; foruden skoleinspektøren eller skole-distriktslederen må et medlem af skoleudvalget være til stede.

Stk. 2. På et sådant møde kan sagen enten sluttes uden påtale eller med en advarsel, eller der kan ikendes de pågældende en bøde på 1 kr. for hvert barn for hver forsømt dag, hvilket beløb i gentagelsestilfælde kan stige indtil 3 kr. for hvert barn for hver dag. Sådan bøde kan også pålægges, hvis den for undervisningen ansvarlige har undladt at give møde efter tilsigelsen uden at have anmeldt lovligt forfald. Er forældrene de ansvarlige, og samlever de i ægteskab, anses faderen for den ansvarlige. Om ikendte bøder, der tilfalder statskassen, afgiver skoleudvalget indberetning til politiet, som foranlediger bøderne inddrevet.

Stk. 3. Bøderne kan inddrives uden dom efter reglerne i kapitel 7 i lov om rettens pleje i Grønland. Bestemmelserne i kriminallovens § 96, stk. 4, finder ikke anvendelse.

Stk. 4. Beslutningerne efter stk. 2, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Forsømmelseslisterne samt en redegørelse for skoleudvalgets behandling af forsømmelserne indsendes 2 gange årligt til skoledirektionen, der afgør, om skoleudvalget fremtidig skal ændre sin fremgangsmåde.

§ 31. Ønskes et undervisningspligtigt barn udkrevet af skolen, skal den, der efter § 27 er ansvarlig for barnets undervisning, anmelde dette for lederen af den pågældende skole med angivelse af, hvor barnet fremtidig skal have undervisning. Skolens leder udfærdiger da et bevis for, at udskrivning er sket. Beviset skal indeholde den ved anmeldelsen givne oplysning om barnets fremtidige undervisning samt oplysning om barnets fødselsdag, vaccination og klasse i overensstemmelse med skolens protokol. En afskrift af dette bevis sendes af skolens leder til den skole, i hvilken barnet efter angivelsen fremtidig skal undervises, eller — såfremt barnet agtes undervist på anden måde — til skoledirektionen, jfr. § 28.

Stk. 2. Den, der er ansvarlig for barnets undervisning, skal senest 3 dage efter ankomsten til det nye skolested lade barnet indskrive i den stedlige skole, medmindre barnet agtes undervist på anden måde, jfr. § 28.

Afsnit VI.

Andre bestemmelser vedrørende undervisningen.

§ 32. Når et barn tilhører folkekirken, kan dets forældre ved et skoleårs begyndelse skriftligt til skoledirektionen erklære, at de ønsker selv at sørge for barnets undervisning i kristendomskundskab, og barnet fritages da for skolens kristendomsundervisning, når en af folkekirkenes præster erklærer, at han overtager tilsynet med barnets undervisning i kristendomskundskab. Samlever forældrene i ægteskab, skal erklæringen om barnets fritagelse for kristendomsundervisning i skolen være underskrevet af dem begge i forening.

Stk. 2. Børn, der ikke tilhører folkekirken, skal, når forældrene forlanger det, fritages for deltagelse i skolens kristendomsundervisning, og tilsynet med deres religiøse opdragelse påhviler derefter, når børnene tilhører et trossamfund uden for folkekirken, dette trossamfund. Det påhviler dog forældremyndighedens indehaver at drage omsorg for, at barnet, hvad enten det tilhører et trossamfund eller ikke, ikke savner oplysning om de almindelige regler for livet i et ordnet samfund. Forsømmes barnet i så henseende, må skolen give det den fornødne undervisning.

Stk. 3. Elever i realafdelingen, der ikke tilhører folkekirken, skal helt eller delvis fritages for undervisning i religion, når forældremyndighedens indehaver fremsætter forlangende herom.

§ 33. Hvis en fastansat lærer, hvem det påhviler at undervise i kristendomskundskab eller i realafdelingen i religion, ønsker sig fritaget for at meddele denne undervisning og derom indsender begrundet ansøgning til skoledirektionen, skal denne, hvis sagen ikke kan ordnes på tilfredsstillende måde ved ombytning af timer mellem skolens lærere, overdrage kristendomsundervisningen til en af skolen godkendt person for et honorar, der skal svare til lærerens samlede lønning pr. undervisningstime. Honoraret udredes af læreren.

§ 34. Med hensyn til børn af medlemmer af trossamfund uden for folkekirken, hvis lære gør afvigelser fra de i denne lov inde-

holdte bestemmelser til en samvittigheds-sag for forældrene, kan skoledirektionen efter erklæring fra de stedlige skoleudvalg tillade afvigelser fra lovens bestemmelser om undervisningens ordning på nærmere fastsatte betingelser.

§ 35. Tiden for konfirmationsforberedelse fastsættes ved forhandling mellem lederen af distriktets skoler og vedkommende præst. Den fornødne tid til konfirmationsforberedelserne skal sikres, og ved fastlæggelse af tiden bør der i videst muligt omfang tages hensyn til skolens arbejde.

§ 36. Ved enhver byskole, hvor der undervises børn over 12 år, skal der så vidt muligt indrettes en gymnastiksal med tilhørende omklædningsværelse og bade-indretning.

Stk. 2. Øvelserne skal foregå i gymnastikdragt, der som regel anskaffes, renholdes og vedligeholdes af forældrene, men dog skal stilles til rådighed af staten for de børn, hvis forældre forlanger det.

§ 37. Intet skolepligtigt barn må anvendes til erhvervsmæssigt arbejde forud for skoletiden på de dage, det skal gå i skole.

Stk. 2. Ved erhvervsmæssigt arbejde forstås i denne lov arbejde mod vederlag uden for barnets hjem.

Stk. 3. Familier, som af erhvervsmæssige hensyn må medtage deres undervisningspligtige børn til skiftende erhvervssteder, skal ved skoleårets begyndelse over for skolelederen på det sted, hvor de opholder sig, gøre rede for børnenes undervisningsforhold. Forelægges en sådan bevidnelse ikke skolelederen, sender denne meddelelse herom til skoledirektøren.

Stk. 4. Overtrædelse af de i denne paragraf fastsatte bestemmelser behandles som skoleforsømmelser i overensstemmelse med reglerne i § 30.

§ 38. I enhver skole skal der være mulighed for håndvask.

Stk. 2. Det kan forlanges, at børnene benytter skiftesko i undervisningstimerne.

Stk. 3. Er der til en skole knyttet skoletandpleje, skolebespisning eller skolebadning, optages nærmere bestemmelser herom på skoleplanen.

§ 39. Benyttelse af en skoles lokaler til andet formål end skolens undervisning kan ske i det omfang, hvori det er foreneligt med skolens tarv. Bestemmelse herom træffes af skolens leder. Opstår der spørgsmål om, hvorvidt brugen af skolelokaler strider mod skolens tarv, kan sagen indbringes for skoledirektionen.

§ 40. Med henblik på forsøgsarbejde kan ministeren for Grønland efter samråd med skoledirektionen godkende sådanne afvigelser fra reglerne i lovens afsnit II og III om folkeskolens ordning og undervisningens ordning og omfang, som vil være forenelige med fastholdelsen af folkeskolens mål. For realafdelingens vedkommende kan kun sådanne afvigelser godkendes, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller for rettigheder i andre henseender forringes.

Afsnit VII.

Forældrerepræsentanter og skoleudvalg.

§ 41. Til at repræsentere forældreinteresserne ved den enkelte skole udpeger forældrene til de børn, der er indskrevet i den pågældende skole, en repræsentant. De nærmere regler for forældrerepræsentantens valg og virksomhed fastsættes af ministeren for Grønland.

§ 42. Når nyvalg af en kommunalbestyrelse har fundet sted, nedsættes et skoleudvalg for hver kommune. Skoleudvalgets valgperiode falder sammen med kommunalbestyrelsens.

Stk. 2. Udvalget skal bestå af skoleinspektøren eller skoledistriktslederen som formand, præsten, vedkommende landsrådsmedlem, formanden for kommunalbestyrelsen samt af to yderligere medlemmer, som vælges af kommunalbestyrelsen blandt kommunens beboere. Det ene af disse medlemmer skal være en af kommunens forældrerepræsentanter.

Stk. 3. Skoleudvalgets medlemmer har ret til at overvære undervisningen i distriktets skoler.

F. t. l. om skolevæsenet i Grønland.

Stk. 4. De nærmere regler for skoleudvalgenes virksomhed fastsættes af ministeren for Grønland.

Afsnit VIII.

Skoledirektionen.

§ 43. Skoledirektionen, der hører under Ministeriet for Grønland, har den stedlige ledelse af det samlede skolevæsen. Skoledirektionen består af landshøvdingen som formand, provsten for Grønland, et af landsrådet valgt medlem samt skoledirektøren, der er forretningsfører for skoledirektionen.

Stk. 2. Når skoledirektionen behandler sager vedrørende folkeoplysningen, tiltrædes skoledirektionen af et yderligere medlem valgt af landsrådet.

Stk. 3. De af landsrådet valgte medlemmers valgperiode falder sammen med landsrådets.

Stk. 4. Fælleslærerrådets forretningsudvalg, jfr. § 49, vælger en repræsentant, som uden stemmeret deltager i skoledirektionens møder. Han deltager dog ikke i forhandlinger om ansættelsessager og disciplinære sager vedrørende lærere.

Stk. 5. Skoledirektionen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 6. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af ministeren for Grønland.

§ 44. Skoledirektionen fører tilsyn med, at gældende bestemmelser for skolevæsenet overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes. Den har ret til at besøge samtlige skoler og kan af enhver skolemyndighed forlange de oplysninger, som er nødvendige for tilsynets udøvelse.

§ 45. Skoledirektionen udfærdiger efter forhandling med fælleslærerrådet et ordensreglement. I dette reglement kan optages regler om, hvorledes der skal forholdes over for børn, der ikke møder rene i skolen. Ministeren for Grønland fastsætter almindelige regler for, hvorledes der skal forholdes over for elever, der gennem deres opførsel skader skolens arbejde.

§ 46. Skoledirektionen skal udtale sig om alle skolesager, der skal forelægges Ministeriet for Grønland og Grønlands landsråd.

Stk. 2. Den er berettiget til at tage alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet i Grønland, under behandling og derom gøre instilling til Ministeriet for Grønland og gennem landshøvdingen til Grønlands landsråd.

Afsnit IX.

Folkeskolens indre styrelse.

§ 47. Grønland inddeles i skoledistrikter, hvis antal og områder fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 2. Skoleinspektørerne og skoledistriktslederne har den administrative ledelse af og det pædagogiske tilsyn med samtlige skoler i distriktet. De påser, at de for undervisningen ved de enkelte skoler fastsatte bestemmelser overholdes, og at skolerne i øvrigt opfylder deres formål i overensstemmelse med gældende regler og forudsætninger.

Stk. 3. Til hjælp for skoleinspektørerne ved skolernes administration kan der ansættes viceskoleinspektører.

Stk. 4. Skoledirektionen udfærdiger instrukser for skoleinspektører, skoledistriktsledere og viceskoleinspektører. Instrukserne stadfæstes af ministeren for Grønland.

§ 48. Ved enhver skole, der har flere lærere, og som ikke ledes af en skoleinspektør eller skoledistriktsleder, skal der beskikkes en skoleleder, der har den daglige ledelse af den pågældende skole, og som fører det pædagogiske tilsyn med skolens øvrige lærere.

§ 49. Ved hver skole med mere end 2 lærere danner lærerne et lærerråd. Skoleinspektøren eller skoledistriktslederen er medlem af lærerrådet ved den skole, hvor han gør tjeneste. Samtlige lærere i distriktet danner et distriktslærerråd. Hvert distriktslærerråd udpeger 2 repræsentanter til et samlet fælleslærerråd for hele Grønland, og fælleslærerrådet nedsætter et forretningsudvalg, bestående af 3 medlemmer. Lærerrådene, distriktslærerrådene og fæl-

leslærerrådet vælger selv deres formænd og fastsætter deres forretningsorden.

§ 50. Lærerrådene træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal rykkes op i næste klasse, forblive i den hidtidige klasse eller henvises til specialundervisning, og afgiver den i § 16, stk. 2, og § 19, stk. 3 omhandlede indstilling. Ved steder, hvor der, jfr. § 49, ikke findes lærerråd, træffes bestemmelserne af skolens lærere.

Stk. 2. Lærerrådenes erklæring skal indhentes om følgende:

- a) Forslag til sådanne afvigelser fra den generelle skole- og undervisningsplan, som kun gælder den enkelte skole, jfr. herved § 5, stk. 3, og § 6, stk. 3.
- b) Indførelse af nye undervisningsmidler, specielt for den pågældende skole.
- c) Årsprøvens ordning og omfang for den pågældende skole.
- d) Arbejdsfordeling mellem lærerne.
- e) Udvidelse og forbedring af skolelokalerne og disses forsyning med materiel.
- f) Planer og tegninger til nye bygninger, for om- og tilbygning af den pågældende skole.
- g) Forslag til ordensreglement for skolen.

§ 51. Distriktslærerrådets erklæring indhentes i pædagogiske og administrative sager af fælles interesse for distriktets skolevæsen. Distriktslærerrådet indkaldes til møde mindst én gang årligt til almindelig drøftelse af skoleforholdene i distriktet.

§ 52. Fælleslærerrådets erklæring indhentes om følgende:

- a) Forslag til den i § 5, stk. 1, omhandlede generelle skoleplan.
- b) Forslag til den i § 6, stk. 1, omhandlede normal-undervisningsplan.

§ 53. Fælleslærerrådets forretningsudvalg, jfr. § 49, kan på fælleslærerrådets vegne efter derom i forretningsordenen givne regler

afgive den i § 52 nævnte udtalelse. Forretningsudvalget behandler i øvrigt på fælleslærerrådets vegne løbende sager af almen karakter samt hastesager.

§ 54. Lærerrådene, distriktslærerrådene, fælleslærerrådet og fælleslærerrådets forretningsudvalg er forpligtet til at udtale sig om enhver sag, der forelægges dem af skoledirektionen, samt berettiget til at indgive forslag til skoledirektionen.

Afsnit X.

Forskellige bestemmelser.

§ 55. Ministeren for Grønland fastsætter regler om overgangen fra den hidtidige skoleordning til den ordning, der fastsættes i denne lov.

§ 56. Ministeren for Grønland antager det fornødne antal konsulenter for ministeriet i spørgsmål vedrørende skolevæsenet i Grønland. Konsulenternes honorarer fastsættes på finansloven.

§ 57. Ministeren for Grønland bemyndiges til at fastsætte midlertidige bestemmelser vedrørende aftenskole, aftenhøjskole og foredragsrækker samt vedrørende ungdoms- og efterskoleundervisning, fritidsforanstaltninger og forskellige former for almen undervisning, herunder kursusvirksomhed.

§ 58. De i §§ 2, stk. 3, 5, 6, 11, stk. 5, 16, stk. 3, 21, stk. 4 og 5, 22, stk. 5, 23, stk. 3 og 7, 24, stk. 3, 40, 43, stk. 6, 47, stk. 4, 55 og 57 omhandlede regler og foranstaltninger gennemføres efter forhandling med undervisningsministeren.

§ 59. Denne lov træder i kraft 1. august 1967.

Stk. 2. Samtidig med ikrafttrædelsen ophæves lov nr. 274 af 27. maj 1950, bortset fra § 17, jfr. § 19, og § 22.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den nugældende skoleordning i Grønland blev indført ved lov nr. 274 af 27. maj 1950 om skolevæsenet i Grønland.

Ifølge denne lovs §§ 7, 11 og 16 er den grønlandske skole en 7-årig hovedskole, og skolegangen kan videreføres i en 4-årig realskole. Som overgangsled mellem børneskolen og realskolen har man i medfør af § 16 oprettet specielle 2-årige skoleafdelinger.

I henhold til lovens § 10 skal undervisningen i børneskolen, når forholdene taler derfor, deles i en A-linje, hvor undervisningssproget er grønlandsk og en B-linje, hvor undervisningssproget er dansk.

Ved Ministeriet for Grønlands bekendtgørelse af 24. november 1955 vedrørende realeksamen fra realskolen i Grønland blev afgangseksamen fra denne skole sidestillet med realeksamen i det øvrige Danmark.

Den nævnte skolestruktur i henhold til den nugældende skolelov har i praksis ikke fuldt ud kunnet gennemføres, idet det ved en del mindre steder ikke har været muligt at årgangsdele skolen, der følgelig har været 2-4 eller 5 klasset.

Der er i Grønland købstadsordnede skoler med dertil hørende udstedsskoler i byerne Nanortalik, Julianehåb, Narssaq, Frederikshåb, Godthåb, Sukkertoppen, Holsteinsborg, Egedesminde, Jakobs-havn, Qutdligssat og Umanak samt landsbyordnede skoler i Upernavik, Thule, Angmagssalik og Scoresbysund.

Det grønlandske skolevæsen omfatter 115 skoler med ialt ca. 300 normalklasseværelser og 32 faglokaler. Antallet af elever er for tiden ca. 7000 med en årlig tilvækst på ca. 7 pct. Ved skolevæsenet virker ca. 475 lærere, hvoraf godt halvdelen har eksamen fra dansk seminarium og resten eksamen fra seminarium i Godthåb, kateketskole eller ingen uddannelse. Antallet af lærerkrafter og andet personale forøges årligt med ca. 10 pct.

Det grønlandske skolevæsen er allerede på indværende tidspunkt således udbygget og effektiviseret, at den nugældende skolelov på flere punkter er forældet.

I de senere år har man da også ved tekstanmærkninger til de årlige finanslove tilvejebragt hjemmel for afvigelser fra den nugældende skolelov.

Man har i praksis efter ikrafttrædelse af den foran nævnte bekendtgørelse vedrørende realeksamen fra realskolen i Grønland tilstræbt at gøre realskolen 3-årig i stedet for som angivet i loven 4-årig, idet det må anses for ønskeligt, at der i

Grønland er mulighed for at tage realeksamen på samme tid som i det øvrige Danmark.

Man har endvidere forsøgsvis oprettet 8. klasser på frivillig basis samt børnehaveklasser.

Der er senest ved tekstanmærkning nr. 9 til finanslov for året 1966-67, § 9, tilvejebragt det lovmæssige grundlag for sådanne ordninger.

Det er i disse tekstanmærkninger fastsat, at der på steder, hvor lokaler og lærerkrafter er til stede i tilstrækkeligt omfang, oprettes særlige klasser for børn under den undervisningspligtige alder, samt at der på steder, hvor lokaler og lærerkrafter er til stede i tilstrækkeligt omfang, oprettes et frivilligt 8. skoleår, og endelig at den nuværende 4-årige realskoleordning gøres 3-årig under forudsætning af, at eleverne forinden optagelsen i 1. realklasse på tilfredsstillende måde har gennemgået det pensum, der kræves i 6. og 7. klasse boglig linie i den danske folkeskole.

Det synes ikke hensigtsmæssigt, at en betydningsfuld del af skoleordningen i Grønland fortsat i lovmæssig henseende hviler på tekstanmærkninger til de årlige finanslove, og på baggrund heraf har man i de senere år foretaget en undersøgelse af, hvorvidt det vil være muligt at fremsætte forslag til en ny lov om skolevæsenet i Grønland, der i videst muligt omfang svarer til den danske lov om folkeskolen nr. 163 af 7. juni 1953, som ændret ved lov nr. 233 af 8. juni 1966.

Undersøgelserne resulterede i, at man under hensyn til den allerede stedfundne og forventede yderligere udbygning af skolevæsenet fandt det hensigtsmæssigt at udarbejde et sådant lovforslag, og ministeren for Grønland nedsatte i den anledning i efteråret 1963 et særligt udvalg med bl. a. repræsentanter for Undervisningsministeriet og Direktoratet for Folkeskolen og Seminarierne, der har udarbejdet nærværende forslag til lov om skolevæsenet i Grønland.

Som det vil fremgå af forslaget og bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, svarer forslagets enkelte bestemmelser for en stor del til de tilsvarende bestemmelser i den danske folkeskolelov.

Med hensyn til afvigelserne fra den danske folkeskolelov henvises til de enkelte bemærkninger, således at her kun nævnes mere principielle afvigelser.

Folkeskolen i Grønland er en ren statsskole, medens den danske folkeskole er en kommunal skole. Dette medfører, at en række administrative bestemmelser i den danske folkeskolelov samt i den

danske lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lovbekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962, ikke har kunnet optages i forslaget, hvorfor man i forslagets afsnit VII, VIII og IX og i adskillige af forslagets enkelte bestemmelser har måttet udarbejde særlige administrative regler for Grønland.

Af den danske folkeskolelovs § 2, stk. 1, fremgår, at folkeskolen består af en 7- eller 8-årig hovedskole, der kan videreføres med en 9. og 10. klasse og desuden kan omfatte en 3-årig realafdeling.

I §§ 2-19 i nærværende forslag, som omhandler den grønlandske folkeskolestruktur, er det foreslået, at folkeskolen i Grønland skal bestå af en 7-årig hovedskole med en i princippet liniedelt undervisning i 6. og 7. skoleår. Der er dog, jfr. § 16, stk. 5, mulighed for, at undervisningen i 6. og 7. skoleår kan fortsætte udelt eller holddelt.

Fra hovedskolen kan eleverne videreføres enten — gennem en 2-årig forberedelsesskole — til en 3-årig realafdeling, afsluttende med realeksamen, der svarer til dansk realeksamen, eller til 8., 9. (og 10.) klasser, der kan slutte med en særlig prøve svarende til den i den danske folkeskolelovs § 13, stk. 3 omhandlede. Eleverne kan dog optages i forberedelsesskolen allerede efter 6. eller 5. skoleår, ligesom der er mulighed for elevernes overgang fra en linie til en anden.

Ved indførelse af en 2-årig forberedelsesskole til realafdelingen tilsigter man, at eleverne føres frem til det niveau, der er en forudsætning for at kunne følge undervisningen i den 3-årige realafdeling på tilfredsstillende måde. De senere års erfaring med præparandklasser til realafdelingen har tydeligt vist, at en sådan bestemmelse er nødvendig i Grønland, navnlig under hensyn til vanskelighederne for de elever, der har grønlandsk som modersmål, ved at skulle beherske det danske sprog. Ved at indføre muligheden for optagelse i den 2-årige forberedelsesskole ved afslutningen af 6. eller 5. skoleår, tilstræber man, at ingen elev sinkes unødigt i sin skolegang.

I udkastets § 4 er det anført, at undervisningen inden for hvert skoledistrikt senest ved udgangen af det 5. skoleår kan fortsætte i en eller flere central-skoler, hvortil der knyttes elevhjem, hvor opholdet er vederlagsfrit. Såfremt der i en udstedsskole er mere end 12 elever i 6. og 7. skoleår tilsammen, bør disse elever dog kunne fortsætte skolegangen på hjemstedet, jfr. herom nærmere bemærkninger til § 4. Det er endvidere i § 2, stk. 2 fastsat, at 8., 9. og 10. klasser samt realafdelinger kan oprettes på kostskoler, hvortil elever fra distrikter, hvor sådanne klasser og afdelinger ikke er oprettet, fortrinsvis har adgang til vederlagsfrit ophold.

Disse bestemmelser medfører, at udstedsbørn fra og med det 6. skoleår i mange tilfælde må forlade deres hjem for at fuldføre skolegangen. Dette må i alle tilfælde ske, såfremt børnene ønsker at fortsætte i 8. og 9., eventuelt 10. klasse, eller i en 2-årig forberedelsesskole og/eller en realafdeling ved en centralskole. Denne centralisering er ikke i nær samme omfang kendt i det øvrige Danmark, men må ses på baggrund af de særlige forhold i Grønland. Undervisningen på udstederne har ikke kunnet stå mål med undervisningen i byerne, dels fordi lærerne ved udstederne ofte har ringere uddannelse end lærerne i byerne, dels fordi man på grund af den befolkningskoncentration i byerne, som på grønlandsk-politisk baggrund tilsigtes i disse år, i mindre omfang end i byerne har foretaget investeringer i skolebygninger ved udstederne.

Disse forhold vil ikke ændres i de kommende år, idet planerne for udbygningen af skolevæsenet er koncentreret om de grønlandske byer. Det har erfaringsmæssigt vist sig, at udstedsbørnene har de største vanskeligheder ved efter skolegangens ophør at gennemføre passende uddannelse, og man finder dette forhold så uheldigt, at alvorlige skridt må tages for at forhindre fortsættelse af ulemperne.

I forslagets § 2, stk. 3, er det foreslået, at børnehaveklasser kan oprettes, når de fornødne lærerkræfter og lokaler forefindes. Man har fundet det rigtigst i en skolelov for Grønland at optage en sådan bestemmelse, fordi der i Grønland er særlig stort behov for at bibringe børnene den fornødne modenhed, inden den egentlige skolegangs begyndelse.

Det er endvidere af stor betydning, at børnene på denne måde får nogen kendskab til det danske sprog, inden de kommer i 1. klasse.

Der synes endelig grund til at nævne, at der i § 57 er foreslået givet ministeren for Grønland en ret vidtgående bemyndigelse til at fastsætte de nærmere regler vedrørende aftenskole, aftenhøjskole og foredragsrækker m. v. Om årsagen til, at man ikke i lighed med, hvad der er tilfældet i det øvrige Danmark, har fremsat forslag til en lov på dette område, henvises til den udførlige bemærkning til den omhandlede bestemmelse.

Bortset fra de foran omhandlede principielle afvigelser fra den danske folkeskolelov kan det sluttelig anføres, at loven ikke hjemler nogen udtrykkelig angivelse af, hvilket undervisningsprog der skal anvendes. Som tidligere nævnt, er der i den nugældende skolelov for Grønland, § 10, hjemmel for at dele undervisningen i en dansk- og en grønlandssproget linie, og en sådan ordning har været praktiseret. Man er imidlertid af den opfattelse, at

denne deling er uheldig, idet den medfører, at eleverne i den dansksprogede linie bliver langt bedre udrustede end eleverne i den grønlandskprogede linie.

Det har da også været tanken med nærværende lovforslag at bringe denne ordning til ophør.

Hertil kommer, at en forholdsvis stor del af de i Grønland hjemmehørende lærere ikke er i besiddelse af de fornødne danskkundskaber til gennemførelse af undervisning alene på dansk, og omvendt vil de fra Danmark kommende lærere normalt ikke kunne undervise på grønlandsk. Man har derfor afstået fra i lovforslaget udtrykkeligt at fastslå, at undervisningsproget er dansk eller grønlandsk. Det må dog anses for ønskeligt i praksis i videst muligt omfang at søge gennemført, at undervisningsproget er dansk.

Et udkast til lovforslag blev forelagt Grønlands landsråd i dettes ordinære samling i 1964, og landsrådet har drøftet udkastet, dels i en ekstraordinær samling i maj 1965, dels i rådets ordinære samling i september 1965.

Landsrådet har i sin ordinære samling i september 1965 tiltrådt lovudkastet, dog med den undtagelse, at man fra landsrådets side havde ønsket, at oprettelse af børnehaveklasser i byerne skulle være obligatorisk, og alene uden for byerne være begrænset af forudsætningerne om de fornødne lokaler og lærerkræfters tilstedeværelse. Der henvises herom nærmere til bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 3.

Efter den seneste landsrådsbehandling i september 1965 er der i lovtæksten efter henstilling fra Justitsministeriets Lovkontor og Undervisningsministeriet foretaget visse redaktionelle ændringer.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Grønlandsudvalget af 1960 har under hensyn til det stærkt stigende børnetal og til den adgang, der ved tekstanmærkning til finansloven allerede er skabt for oprettelse af børnehaveklasser, 8. klasser m. v., regnet med, at der bør investeres ca. 112 mill. kr. i skolebygninger i de kommende 10 år. Der er ved denne investeringsplan taget hensyn til opførelse af elevhjem, således at ca. $\frac{3}{4}$ af eleverne på udsteder og bopladser fra og med det 6. skoleår kan undervises i byskolerne. — Det kan i denne forbindelse oplyses, at 16 udsteder har over 12 børn i 6. og 7. skoleår tilsammen, 52 steder har færre børn, og 20 steder har færre end 10 elever i skolen i alt.

Det af Grønlandsudvalget anslåede investeringsbehov i tiden indtil 1975 fordeler sig således:

	Antal	Investeringsudgifter mill. kr.
Normalklasseværelser . . .	250	50
Heraf til 8. og 9. klasser . .	(100)	(20)
Børnehaveklasseværelser .	15	3
Særlokaler	25	3
Faglokaler	100	30
Pladser på elevhjem og kollegier	750	26
Samlet udgift		112

Nærværende lovforslag skønnes ikke at ville medføre anlægsudgifter til skolebygninger, elevhjem og kollegier ud over de af Grønlandsudvalget foreslåede, og anlægsudgifterne vil blive indpasset i ministeriets årlige anlægsprogrammer.

Investeringerne i skolebygninger, elevhjem og kollegier vil selvsagt medføre stigning i de løbende driftsudgifter. At bedømme udviklingen i omkostningerne i tiåret 1966-75 er imidlertid endnu vanskeligere end at opgøre investeringsbehovet. Når henses til at der allerede nu er lovhemmel for oprettelse af børnehaveklasser, for 8. klasser, for specialundervisning, differentieret og udvidet aftenskoleundervisning, og til at børnetallet i tiden indtil 1975 vil stige fra ca. 7.000 til ca. 14.000, og antallet af lærere fra ca. 400 til ca. 700, er det ydermere vanskeligt at opgøre, hvilke forøgede driftsudgifter nærværende lovforslag, såfremt det gennemføres, i sig selv vil medføre. I henseende til driftsudgifterne vil nærværende lovforslag formentlig kun medføre en vis forstærkning af den allerede igangværende udvikling.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer, bortset fra, at folkeskolen i Grønland er en statsskole, til § 1 og § 15 i den danske lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 332 af 31. august 1963.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer, forsåvidt angår hovedskolen, stort set til § 2 i den danske lov om folkeskolen, idet det foreslåes, at hovedskolen skal være 7-årig. I modsætning til § 2 i den danske lov om folkeskolen, hvorefter hovedskolen kan videreføres med en 9. og 10. klasse samt en 3-årig realafdeling, foreslåes det, at den 7-årige hovedskole kan videreføres med 8., 9. og 10. klasse samt med en 2-årig forberedelsesskole til en 3-årig realafdeling.

I medfør af § 2, stk. 2, er der mulighed for, at

skolegangen i 8., 9. og 10. klasser samt i realafdelinger kan gennemføres på kostskoler, fortrinsvis beregnet for børn fra steder, hvor sådanne klasser ikke er oprettet.

Om begrundelsen for indførelse af en 2-årig forbedrings-skole henvises til bemærkningerne til § 19.

Reglen i § 2, stk. 3, om muligheden for at etablere børnehaveklasse findes også i den danske folkeskolelov. Børnehaveklasse har vist sig at have meget gavnlige virkninger i Grønland, hvor behovet for at bibringe børnene den fornødne modenhed og især visse dansk kundskaber inden skolegangens begyndelse er meget stort.

Det er hensigten alene at oprette 1-årige børnehaveklasse, idet adgangen til at forlange sådanne klasser oprettet er begrænset til den kreds af forældre, hvis børn det følgende år vil kunne optages i vedkommende skoles 1. hovedskoleklasse.

Man skal henlede opmærksomheden på, at Grønlands Landsråd og Den grønlandske Lærereforening har lagt stor vægt på oprettelse af børnehaveklasse, og at landsrådet i sin ordinære samling i efteråret 1965 har foreslået bestemmelsen i forslaget § 2, stk. 3, formuleret således, at staten har pligt til at oprette børnehaveklasse i byerne. Uden for byerne skulle oprettelsen af børnehaveklasse dog forudsætte tilstedeværelsen af de fornødne lokaler og kvalificerede lærerkræfter.

Under hensyn til, at en sådan formulering af bestemmelsen i givet fald vil kunne betyde, at man i byerne måtte se sig nødsaget til at drive disse klasser under uegnede lokaleforhold og/eller med ukvalificerede lærerkræfter, har man efter forhandling med Undervisningsministeriet ment, at oprettelsen af børnehaveklasse bør begrænses som anført i nærværende forslag.

Det tilføjes, at de nærmere regler om oprettelse af børnehaveklasse samt om disses indretning og virksomhed vil blive gennemført efter forhandling med Undervisningsministeriet.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer stort set til § 2, stk. 2, i den danske folkeskolelov, idet dog etablering af undervisning efter bestemmelsens stk. 2, der f. eks. også omfatter specialundervisning af børn med manglende dansk kundskaber, kræver skoledirektionens godkendelse.

Man har fundet det rimeligt at foreslå denne begrænsning i adgangen til oprettelse af specialundervisning i Grønland.

Til § 4.

Bestemmelsen må sammenholdes med forslaget § 16 vedrørende deling af eleverne fra begyndelsen

af 6. skoleår i 1. eller 2. linie. Bestemmelsen indebærer, at elever fra udstederne for en stor del fra 6. skoleår må flytte til byerne for at fortsætte skolegangen på kostskolebasis.

En sådan centralisering af skolegangen vil dog kun gradvis kunne gennemføres, idet der ikke forefindes elevhjem og skolebygninger i tilstrækkeligt omfang til ordningens øjeblikkelige gennemførelse, jfr. herved forslaget § 55.

Man har været klar over, at en sådan regel, hvorefter udstedsbørnene for en stor del nødsages til at fraflytte deres hjem i 12-13 års alderen, måske vil vække en vis modstand hos enkelte forældre. Det er imidlertid atter her uddannelsesmæssige hensyn, der har gjort sig gældende, idet man finder det særdeles ønskeligt at sikre, at udstedsbørnene har mulighed for at afslutte skolegangen med ligeså gode skolekundskaber som bybørnene. Erfaringerne har vist, at „tabte generationer“, d. v. s. sådanne, der har modtaget ringere skolegang end andre, møder store vanskeligheder, specielt når de kommer til byerne. Det skal i denne forbindelse nævnes, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udbygge skolerne ved selve udstederne således, at undervisningen ved udstederne kan blive ligeså effektiv som i byerne, idet dette ikke vil være stømmende med den befolkningskoncentration i byerne og deraf følgende mindre investeringer på udstederne, som både de grønlandske politikere og myndighederne tilsigter. En udbygning af udstedsskolerne ville tilmed være meget kostbar, og man ville næppe kunne forvente at få det fornødne antal lærere ansat.

Der vil naturligvis i intet tilfælde blive tale om, at et barn mod forældrenes ønske tvangsanbringes på en bys elevhjem. Hvis forældrene ikke ønsker deres barn optaget i byskolen, må konsekvensen blive, at barnet indtil undervisningspligtens ophør forbliver i udstedsskolens 5. klasse. — Landsrådet har enstemmigt tiltrådt bestemmelsen.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer stort set til § 5 i den danske folkeskolelov. Uagtet det ikke er nævnt i bestemmelsen, bør skoleplanen såvidt muligt indeholde oplysninger om antallet af klasser og klassetrin (årgangdeling) ved hver enkelt skole.

Det bemærkes, at det ikke er fundet rigtigt at overføre bestemmelsen i den danske lovs § 5, stk. 2, om beboernes vidtgående medbestemmelsesret i form af afstemninger ved nedlæggelse af en skole, fordi myndighederne i Grønland som led i den tidligere nævnte befolkningskoncentration må have en videre adgang til nedlæggelse af skoler end i det

øvrige Danmark, idet der ofte er tale om så små udsteder, at afstemning ingen mening har.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer stort set til den danske folkeskolelovs § 8. Det forudsættes, at normalundervisningsplanerne må indeholde planer for typiske skoler af forskellige størrelser.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 9, dog er dennes 2. punktum udeladt som værende uden betydning for Grønland.

Til § 8.

Bestemmelsen er affattet i overensstemmelse med den danske skoletilsynslovs § 4, stk. 4, og § 10, stk. 2, og i overensstemmelse med en påtænkt ændring af den danske folkeskolelovs § 10.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 11.

Til § 10.

Den danske folkeskolelovs § 12 vil ikke kunne anvendes for så vidt angår Grønland.

Som udgangspunkt ved udarbejdelse af planerne for skolebyggeriet i de kommende år har man taget et elevantal på 24 som delingsnorm. Bestemmelsen udelukker dog ikke, at man foretager delingen ved et lavere elevantal, når de fornødne skolelokaler og lærerkræfter er tilstede.

Til § 11.

Bestemmelsen svarer til § 13 i den danske folkeskolelov.

Til § 12.

Bestemmelsen svarer til § 14 i den danske folkeskolelov.

Til § 13.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 16. Det bemærkes, at timetallet også ønskes gennemført ved ustederne, men da dette vil volde vanskeligheder, har skoledirektionen ifølge stk. 2 adgang til at dispensere fra minimumstallene i stk. 1.

Det bemærkes endvidere, at bestemmelsen i stk. 3, vedrørende det ugentlige timetal ikke kan fraviges, således som det er tilfældet efter den danske folkeskolelovs § 16, idet de maksimale daglige timetal i nærværende forslag er højere end i den danske lov. Man har derfor ikke ment, at der bør være adgang til at dispensere fra reglerne om det ugentlige timetal.

Til § 14.

Stk. 1 svarer stort set til § 17, stk. 1, i den danske folkeskolelov, men det kan dog nævnes, at man har fundet det rigtigt og tidssvarende i modsætning til den danske lov udtrykkeligt at pege på muligheden for at undervise drenge i håndgerning.

Bestemmelsen i stk. 2 vedrørende fritagelse for faget grønlandsk tager først og fremmest sigte på elever, der er børn af i Grønland ikke-hjemmehørende personer. Men bestemmelsen hjemler også mulighed for, at andre børn, der ikke har det grønlandske sprog som naturligt udtryksmiddel, f. eks. grønlandske børn, der i længere tid har opholdt sig i Danmark og har fulgt skoleundervisning dér, fritages for undervisningen i grønlandsk.

På den anden side står det klart, at faget grønlandsk bør være obligatorisk for børn, der har dette sprog som naturligt udtryksmiddel. For de børns vedkommende, der taler såvel grønlandsk som dansk, og hvor det vanskeligt kan afgøres, hvilket af de to sprog der er børnenes naturlige udtryksmiddel, bør der næppe gennemføres obligatorisk undervisning i grønlandsk mod forældrenes ønske. Det må også tages i betragtning, at der er stærk mangel på grønlandsksprogede lærere, således at det de fleste steder vil være umuligt at gennemføre særlig undervisning i grønlandsk for de børn, der ikke har dette sprog som naturligt udtryksmiddel. I overensstemmelse med landsrådets ønske er det foreslået, at de nærmere regler fastsættes af landsrådet.

Stk. 3 åbner mulighed for med forældrenes indforståelse at udskyde faget grønlandsk i de første to skoleår. Erfaringerne har vist, at børnene i de to første skoleår har store vanskeligheder ved at lære to sprog på én gang, og kundskaberne i grønlandsk synes ikke i det lange løb at blive ringere ved en sådan ordning.

Ministereren for Grønland vil i en bekendtgørelse fastsætte de nærmere regler for, hvorledes forældreafstemningen skal finde sted.

Til § 15.

I paragrafferne 15, 16, 17 og 18 har man søgt at gengive reglerne i den danske lovs § 17, stk. 2-7, idet man dog har formuleret bestemmelserne således, at det tydeligt fremgår, at en deling normalt skal finde sted fra 6. skoleår i henholdsvis en 1. og 2. linie. Det er dernæst i forslaget forsøgt så klart som muligt at angive, hvorledes undervisningen skal forme sig i de forskellige linier. Bestemmelserne må ses i sammenhæng med reglerne i § 4 om centralisering af skolegangen med udgangen af det 5. skoleår, jfr. bemærkningerne foran herom.

I § 15 angives, hvorledes undervisningen skal forme sig i 6. og 7. skoleår. Reglen svarer til bestemmelserne i den danske lovs § 17, dog med enkelte afvigelser.

Man har fundet det rigtigt og tidssvarende at pege på muligheden for at undervise drenge i huser og piger i slejd.

Som nyt fag i 6. skoleår har man under faget legemsøvelser ønsket optaget kunstigt åndedræt, idet sådan undervisning skønnes at have særlig betydning i Grønland.

Undervisningen i faget engelsk kan optages som valgfrit eller obligatorisk fag i såvel 6. som 7. skoleår, medens undervisningen i faget tysk og matematik er helt udeladt. Man har på grund af fagtrængsel, der er en følge af undervisningen i grønlandsk, fundet det rigtigst ikke at belaste eleverne med flere fag på så tidligt et tidspunkt.

Som det fremgår af stk. 3, har man fundet det rigtigst at udskyde undervisning i samfundslære til det 7. skoleår.

Man har ikke som i den danske lov medtaget faget færdselslære, da der ikke i Grønland skønnes at være tilstrækkeligt grundlag for at have denne disciplin som et særligt fag. Der bør dog ved politiets bistand anvendes et mindre antal timer inden for et passende fag, f. eks. samfundslære, til en almindelig orientering om det pågældende distrikts politivedtægt, herunder de gældende færdselsregler.

Endelig skal der efter forslaget ikke undervises i norsk og svensk i forbindelse med danskundervisningen, da man som nævnt ikke ønsker at belaste eleverne med for mange sprog. Svensk og norsk bliver derefter alene undervisningsfag i forbindelse med dansk i realafdelingen.

Til § 16.

Af bestemmelsen fremgår, at en deling af eleverne normalt skal finde sted fra begyndelsen af 6. skoleår i en 1. og 2. linie, jfr. de indledende bemærkninger til § 15.

Ved begyndelsen af 6. skoleår, hvor tilgangen af elever fra udstederne finder sted, vil elevmaterialet i centralskolen være meget uensartet, og en deling af eleverne på dette tidspunkt vil derfor ofte være nødvendig.

Stk. 3 hjemler dog, at skoledirektionen i henhold til nærmere af ministeren fastsatte regler efter indstilling fra de stedlige skoleudvalg kan give tilladelse til, at undervisningen fortsætter udelte eller holddelt fra begyndelsen af 6. skoleår. Ved at give adgang til holddelt undervisning tilstræbes der en undervisning, der tager hensyn til elevernes forskelligartede kundskabsniveau inden for samme

fagkreds og alligevel giver nogle af den udelte skoles fordele. De omtalte regler vil blive udarbejdet i samråd med undervisningsministeren, jfr. forslaget § 58.

Til § 17.

Bestemmelsen omhandler først formålet med undervisningen i 1. linie. Undervisningen i denne linie tilsigter fortsættelse af skolegangen i 8., 9. og eventuelt 10. klasser, der kan afsluttes med en særlig (statskontrolleret) prøve.

Endvidere omhandler bestemmelsen formålet med undervisningen i 2. linie. Undervisningen i denne linie tilsigter en fortsættelse af skolegangen i den 2-årige forberedelsesskole, der fører videre til den 3-årige realafdeling. Såfremt en elev fra 2. linie ikke optages i den 2-årige forberedelsesskole, kan en sådan elev fortsætte skolegangen i 8., 9. og eventuelt 10. klasse. Dette gælder ikke blot de elever, som ikke skønnes egnede til optagelse i forberedelsesskolen, men også elever, der ikke ønsker at fortsætte skolegangen i forberedelsesskolen.

Man er opmærksom på, at der ved denne bestemmelse på 6. og 7. klassetrin vil foregå en spredning af eleverne, men man har ment, at det, især under hensyntagen til den store tilgang af udstedsbørn fra 6. klasse, vil være mest formålstjenligt allerede på dette trin at tilstræbe en undervisning, der tager det videst mulige hensyn til elevernes forskellige kundskabsniveau, og således at undervisningen søges gjort så effektiv som muligt for alle elever, uanset disses meget forskellige forudsætninger.

Det er endvidere hensigten, at der i vid udstrækning skal kunne finde overgang sted mellem de forskellige linier, jfr. forslaget § 19.

Det bemærkes, at bestemmelsen om afholdelse af særlige prøver for elever i 8., 9. og evt. 10. klasse svarer til bestemmelsen i § 13, stk. 3, i den danske folkeskolelov.

Bestemmelsen i stk. 3 fastsætter, at undervisningen i den udelte linie eller den holddelte linie, jfr § 16, stk. 3, skal tilgodese både elever, som ved en deling ville være blevet anbragt i 1. linie, og elever, som ville være blevet anbragt i 2. linie.

Det tilstræbes herved, at disse elever ved afslutningen af 7. skoleår får mulighed for at blive optaget i den 2-årige forberedelsesskole.

Bestemmelsen angiver endelig almindelige retningslinier for undervisningen for såvel de klasser, der sigter mod realafdelingen, som for de klasser, der peger mod 8., 9. og 10. klasser, og fastslår, at der skal være mulighed for, at elever kan overgå fra én linie (afdeling) til en anden på de forskellige klassetrin.

Det må endelig fremhæves, at undervisningen, hvor dette er muligt, bør foregå ved samlæsning.

Til § 18.

Bestemmelsen angiver almindelige retningslinier for undervisningen i 8., 9. og 10. klasserne.

Det bemærkes, at det skal tilbydes eleverne i 8. klasse at deltage i undervisningen i engelsk, tysk og matematik.

Som nævnt i bemærkningerne til § 15 har man ikke fundet det rigtigt at foreslå, at der som i det øvrige Danmark skal tilbydes egnede elever undervisning i tysk og matematik i 7. skoleår.

Til § 19.

Bestemmelsen omhandler den 2-årige forberedelsesskole. Man er opmærksom på, at en 2-årig forberedelsesskole forlænger skolegangen for mange elever, men de senere års erfaring med forberedelsesklasser til realafdelingen har tydeligt vist, at en sådan bestemmelse er nødvendig i Grønland, hvor eleverne navnlig på grund af vanskelighederne ved at skulle beherske dansk ved siden af deres modersmål har behov for længere tids undervisning for at kunne følge skolegangen i den 3-årige realafdeling på tilfredsstillende måde.

Bestemmelsen fastslår, at eleverne kan optages i forberedelsesskolen ved udgangen af 5., 6. eller 7. skoleår. Det tilsigtes herved, at ingen elev sinkes unødigt i sin skolegang.

Bestemmelsens stk. 4 fastslår, at de elever, der har gennemgået forberedelsesskolen, men som ikke optages i realafdelingen, kan fortsætte skolegangen i 8., 9. og evt. 10. klasse.

Dette gælder ikke blot de elever, som ikke skønnes egnede til optagelse i realafdelingen, men også elever, der ikke ønsker at fortsætte skolegangen i realafdelingen.

Til § 20.

Bestemmelsen svarer til § 19 i den danske folkeskolelov, dog med den afvigelse, der følger af indførelsen af den 2-årige forberedelsesskole, jfr. forslaget § 19.

Til § 21.

Bestemmelsen svarer til § 20 i den danske folkeskolelov, dog med den afvigelse, der følger af, at man har indført en 2-årig forberedelsesskole til realafdelingen.

Som det vil fremgå af § 58, skal ministeren ved de i stk. 4 og 5 omhandlede afgørelser handle i samråd med undervisningsministeren. Formålet hermed er at skabe størst mulig parallelitet med undervisningsforholdene i det øvrige Danmark.

Til § 22.

Bestemmelsen svarer stort set til den danske folkeskolelovs § 21, idet dog fagene skrivning og tegning er udeladt, og der skal undervises i såvel håndarbejde som husgerning for piger.

Endvidere er faget grønlandsk obligatorisk i 1. og 2. realklasse, jfr. dog § 14, stk. 2, og bemærkningerne hertil, og der afholdes ved udgangen af 2. realklasse både skriftlige og mundtlige prøver i dette fag. Karaktererne skal påføres eksamensbeviset.

I overensstemmelse med § 21 i den danske folkeskolelov er faget fransk valgfrit, og der er endvidere i henhold til bestemmelsens stk. 6 mulighed for at fastsætte et højere ugentligt timetal end normalt for de elever, der modtager undervisning i fransk, under hensyn til, at man finder, at det vil være uheldigt i disse tilfælde at nedsætte timetallet i andre fag i realafdelingen.

Til § 23.

Bestemmelsen svarer til § 22 i den danske folkeskolelov, dog er dennes § 22, stk. 8 udeladt som værende uden betydning i Grønland.

For at opnå størst mulig parallelitet med eksamenskravene i det øvrige Danmark er det i forslaget § 58 fastslået, at ministeren for Grønland i de i § 23, stk. 3 og 7 omhandlede anliggender skal handle i samråd med undervisningsministeren, ligesom det § 23, stk. 5 er fastslået, at de skriftlige opgaver skal stilles af undervisningsministeren.

Det skal endelig nævnes, at de i stk. 6 omhandlede eksamensbeviser vil blive de samme, som anvendes i Danmark blot med indførelse af faget grønlandsk.

Til § 24.

Stk. 1 har ikke kunnet affattes helt på samme måde som den danske folkeskolelovs § 23, afsnit 1 og 2, bl. a. fordi der gennem tiden har været flere forskellige seminarieordninger i Grønland, der alle må berettigede dimittenderne til at undervise i folkeskolen i Grønland. Bestemmelsen har en så bred formulering, at den omfatter alle lærere i Grønland, der har gennemgået seminarieuddannelse i Grønland, uanset under hvilken seminarieordning, samt lærere, der opfylder betingelserne i den danske folkeskolelovs § 23, afsnit 1 og 2.

Bestemmelsen omfatter tillige de i den danske folkeskolelovs § 24 omhandlede småbørnslærere.

Stk. 2 svarer til den danske folkeskolelovs § 23, afsnit 3.

Stk. 3 svarer til den danske folkeskolelovs § 23,

afsnit 5, og får særlig betydning med hensyn til kateketskoleuddannede lærere.

Stk. 4 svarer til § 23, stk. 2 i den danske folkeskolelov.

En bestemmelse svarende til stk. 5 findes ikke i den danske folkeskolelov. Det er imidlertid nødvendigt at have en sådan bestemmelse for så vidt angår Grønland, da man må påregne endnu en årrække at lade uddannede lærere, såkaldte læsere, undervise på de helt små steder.

Til § 25.

Bestemmelsen omfatter i modsætning til § 27 i den danske lov også skoleinspektører og viceskoleinspektører, da man har anset det for nødvendigt, at myndighederne er berettiget til også at foretage omplaceringer af denne kategori af lærere.

Den danske folkeskolelovs §§ 25 og 26 er uden praktisk betydning i Grønland og derfor ikke medtaget i forslaget.

Det er ikke skønnet nødvendigt at overføre den danske folkeskolelovs § 28 til udkastet, da det af udkastets § 50, stk. 2, g) forudsætningsvis fremgår, at ordensreglementer skal udfærdiges.

Til § 26.

Bestemmelsen svarer stort set til den danske folkeskolelovs § 43.

Til § 27.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 44.

Til § 28.

Svarer til den danske folkeskolelovs § 45, stk. 1, bortset fra, at det i nærværende forslag er præciseret, at sådan undervisning er underkastet skoledirektionens tilsyn.

Reglerne i den danske folkeskolelovs §§ 45, stk. 2, og 46 om private skoler er udeladt i udkastet. Det er dog ikke tanken hermed at udelukke muligheden for oprettelse af sådanne skoler.

Til § 29.

Bestemmelsen svarer stort set til den danske folkeskolelovs § 47.

Til § 30.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 48, men er tilpasset efter de afvigende forhold i Grønland i administrativ henseende, som bl. a. følger af den omstændighed, at den grønlandske skole er en ren statsskole.

Til § 31.

Bestemmelsen svarer til § 49 i den danske folkeskolelov, bortset fra sådanne afvigelser, som følger

af forskelligheder i administrativ henseende, jfr. bemærkningerne til § 30.

Til § 32.

Bestemmelsen svarer til § 52 i den danske folkeskolelov, bortset fra sådanne afvigelser, som følger af forskelligheder i administrativ henseende.

Til § 33.

Bestemmelsen svarer til § 53 i den danske folkeskolelov.

Til § 34.

Bestemmelsen svarer til § 54 i den danske folkeskolelov, bortset fra, at afgørelsen er henlagt til skoledirektionen i stedet for til ministeren. Årsagen hertil er, at man ønsker at udbygge skoledirektionen i Godthåb og henlægge så mange administrative opgaver som muligt til denne lokale centralmyndighed.

Til § 35.

Svarer til den danske folkeskolelovs § 55, bortset fra visse administrative afvigelser.

Til § 36.

Bestemmelsen svarer til § 56 i den danske folkeskolelov, men er afsvækket i forhold til denne. Der pålægges således ikke staten ubetinget pligt til at opføre gymnastiksale og ingen pligt til at anlægge idrætspladser og legepladser. Årsagen hertil er, at man i de kommende år i første række må lægge hovedvægten på opførelse af egentlige skolebygninger. Endvidere omfatter bestemmelsen alene byskoler under hensyn til den tilstræbte centralisering af skolegangen i byerne, jfr. bemærkningerne til § 4.

Til § 37.

Bestemmelsen svarer til § 57 i den danske folkeskolelov. § 57, stk. 2 er dog udeladt, da loven om almindelig arbejderbeskyttelse ikke er gældende i Grønland.

Stk. 3 erstatter den danske folkeskolelovs § 58, der ikke er anvendelig i Grønland.

Til § 38.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 59, men man har udeladt de bestemmelser, som pålægger de kommunale skolemyndigheder visse pligter med hensyn til skolernes sanitære indretning, idet sådanne regler er overflødige for så vidt angår den grønlandske skole, der er en ren statsskole.

Til § 39.

Bestemmelsen svarer til den danske folkeskolelovs § 60, bortset fra visse afvigelser i administrativ henseende.

Den danske lovs §§ 61 og 62 vedrørende de danske kommuners økonomiske forpligtelser er udeladt som uanvendelige i Grønland.

Til § 40.

Bestemmelsen svarer til den danske lovs § 64 og skønnes især i de kommende overgangsår at få praktisk betydning i Grønland.

Til afsnit VII, VIII og IX.

Der findes ikke i den danske folkeskolelov bestemmelser svarende til de i disse afsnit indeholdte, da de administrative bestemmelser vedrørende skolevæsenet i det øvrige Danmark stort set indeholdes i den danske lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lovbekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962. Bestemmelserne er i det hele afvigende fra de administrative bestemmelser, der gælder i det øvrige Danmark, da folkeskolen i Grønland i modsætning til folkeskolen hernede er en statsskole.

Til §§ 41 og 42.

De gældende regler findes ikke i den nugældende skolelov for Grønland, men i en ministeriel bekendtgørelse af 12. juni 1956 om valg af forældrerepræsentanter samt om nedsættelse af skoleudvalg og om disses virksomhed.

Forslagets §§ 41 og 42 fastslår, at man skal oprettholde forældrerepræsentant-institutionen samt skoleudvalgene, og bemyndiger ministeren til eventuelt at tage den forannævnte bekendtgørelse op til revision.

Særligt vedrørende § 42, stk. 2 kan bemærkes, at skoleudvalget i forhold til de nugældende regler for forannævnte bekendtgørelse er udvidet med yderligere et af kommunalbestyrelsen valgt medlem samt det stedlige landsrådsmedlem. Dette er et led i bestræbelserne for i videst mulig omfang at inddrage folkevalgte repræsentanter i det administrative arbejde for alle grene af samfundslivet. For landsrådsmedlemmet vil medlemskab af skoleudvalget være af stor værdi under landsråds-samlingerne, hvor skoledistriktets årlige skoleberetninger forelægges, og skolesager i øvrigt ofte behandles.

Til §§ 43, 44, 45 og 46.

Reglerne om skoledirektionen er affattet så enkelt som muligt, da man har måttet afstå fra

udtømmende at opregne alle de kategorier af sager, der henhører under skoledirektionens kompetenceområde.

Det bemærkes, at § 43, stk. 1, hjemler en anden sammensætning af skoledirektionen end den nuværende, idet det foreslås, at skoledirektionen består af landshøvdingen som formand, provsten for Grønland og skoledirektøren samt et af landsrådet valgt medlem. Landsrådet har ikke tidligere været repræsenteret i skoledirektionen, men man har, jfr. bemærkningerne til § 42, stk. 2 fundet det rigtigst så vidt muligt at inddrage folkevalgte repræsentanter i det administrative arbejde i Grønland.

Som det fremgår af § 43, stk. 2, foreslås sager om almen oplysende virksomhed henlagt til skoledirektionen, idet det samtidig er tanken at ophæve Oplysningsrådet. Når sådanne sager behandles i skoledirektionen, foreslås, at yderligere et af landsrådet valgt medlem indtræder i skoledirektionen som stemmeberettiget medlem under hensyn til den økonomiske støtte, som landsrådet yder til det alment oplysende arbejde i Grønland. Med en sådan sammensætning af skoledirektionen, for så vidt angår sager om almen oplysende virksomhed, opnår landsrådet større indflydelse end i det tidligere Oplysningsråd, hvor kun et enkelt landsrådsmedlem havde sæde.

Endelig har man i § 43, stk. 4, foreslået adgang for en repræsentant for fælleslærerrådet til uden stemmeret at deltage i skoledirektionens møder, dog ikke i møder om ansættelsessager og disciplinære sager vedrørende lærere. Reglen er ny, da fælleslærerrådet først er foreslået oprettet ved nærværende lovforslags kapitel IX.

Til § 47.

Ifølge bestemmelsen overlades det skoledirektionen ved instrukser at fastsætte de nærmere regler for skoleinspektørerne og viceskoleinspektørerne i Grønland.

Til § 49.

Lærerråd forefindes allerede nu, medens distriktslærerråd og fælleslærerråd er nydannelser. Det forekommer nyttigt, at lærerne i Grønland, der er i nær kontakt med det daglige skolearbejde, får indflydelse på pædagogiske og administrative områder vedrørende den grønlandske skole, samt at der oprettes et fælles organ, der på centralt plan får mulighed for at gøre sin indflydelse gældende, jfr. herved § 43, stk. 4, hvor det er foreslået, at en repræsentant for fælleslærerrådet får adgang til skoledirektionens møder.

Til §§ 50, 51, 52, 53 og 54.

Bestemmelserne er formuleret i overensstemmelse med § 37 i den for det øvrige Danmark gældende lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn. Denne lov indeholder nærmere regler om lærerrådene og fælleslærerrådene arbejdsområde og kompetence. Som det vil fremgå af bestemmelserne, er mere lokalt prægede opgaver vedrørende skolevæsenet henlagt til lærerrådene og distriktslærerrådene, medens mere landsomfattende centrale opgaver er henlagt til fælleslærerrådet eller dets forretningsudvalg.

Til § 55.

Skoleordningen i medfør af nærværende lovfor- slag vil kun gradvis kunne gennemføres, da de fornødne lærermæssige og bygningsmæssige forudsætninger for en øjeblikkelig gennemførelse ikke er til stede.

Til § 56.

Det er tanken i de kommende år, hvor det grønlandske skolevæsen skal udbygges, i stigende grad i ministeriet at ansætte pædagogiske konsulenter så vidt muligt udlånt fra Undervisningsministeriet.

Til § 57.

Bestemmelsen giver ministeren for Grønland bemyndigelse til ved ministeriel bekendtgørelse at fastsætte regler, som hernede indeholdes i lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v., som ændret ved lov nr. 150 af 13. maj 1959 og lov nr. 234 af 10. juni 1960.

Den nævnte lov indeholder regler om ungdomsskoler med dertil knyttede fritidsforanstaltninger og efterskoler for unge mellem 14 og 18 år, aftenskoler, herunder aftenhøjskoler, fortrinsvis for personer over 18 år, samt ungdomsklubber, der oprettes i forbindelse med ungdomsskoler.

Ungdoms- og voksenundervisningen i Grønland er hidtil udover sådant oplysningsarbejde, som formidles af Oplysningsrådet for Grønland, Grønlands Radio og højskolen i Holsteinsborg, foregået udelukkende i aftenskolen, og der er ikke skelnet mellem undervisningen af unge mellem 14 og 18 år og undervisningen af personer over 18 år. Reglerne om aftenskolen i Grønland indeholdes i Statsministeriets bekendtgørelse af 2. april 1952 om aftenskoler, udstedt med hjemmel i den nugældende skolelov for Grønland. Denne bekendtgørelse har en så vidt formulering, at skolemyndighederne i Grønland i de forløbne år har stået ret frit med hensyn til aften- skoleundervisningens tilrettelæggelse.

Udviklingen i Grønland, herunder de stigende krav til forbedring og effektivisering af såvel den

almindelige skoleundervisning som ungdoms- og voksenundervisningen, har medført, at de nugældende regler om aftenskolen i Grønland nu må anses for utilstrækkelige, dels fordi undervisningen ikke er lagt i tilstrækkeligt faste rammer, dels fordi reglerne ikke hjemler en deling af undervisningen i ungdomsskoler for de 14-18 årige og aftenskole fortrinsvis for personer over denne alder, og endelig fordi de nugældende regler om aftenskoler er så vagt formuleret, at de ikke giver tilstrækkelige incitament for skolemyndighederne i Grønland. Det skal i denne forbindelse tilføjes, at de nugældende regler i lighed med, hvad der er tilfældet for de danske bestemmelser vedkommende, ikke åbner mulighed for med statsmidler at etablere kortvarige koncentrerede dagkursus eksempelvis af erhvervspræget karakter. Dette forhold har i praksis virket hæmmende, da den nævnte kortvarige kursusvirksomhed netop i Grønland på grund af de store afstande og den spredte befolkning må betegnes som særdeles praktisk. Det vil således f. eks. være nyttigt og hensigtsmæssigt, at en lærer fra en af byerne berejser nogle udsteder og afholder kortvarige koncentrerede heldagskursus, ligesom det vil være hensigtsmæssigt, at der uden for byggesæsonen, hvor lokaler er til rådighed, tilrettelægges lignende kursus i byerne, i hvilke elever fra udstederne kan deltage.

Man har derfor overvejet, hvorvidt det kan anses for hensigtsmæssigt at udarbejde en lov svarende til den danske lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. gældende for Grønland, men tilpasset landets særlige forhold, herunder også de administrative forhold.

Disse overvejelser resulterede i, at der i Grønland er behov for undervisning af unge mellem 14 og 18 år, bl. a. også fordi det på mange udsteder i adskillige år ikke vil være muligt at bringe undervisningen fuldt på højde med den undervisning, der gives i byerne. Den ældre generation i Grønland har imidlertid også et ganske betydeligt behov for supplerig af skolekundskaberne, da skoleforholdene i tidligere tid i Grønland var mindre tilfredsstillende, og det skønnes mest hensigtsmæssigt, at man søger at undgå, at ældre elever undervises sammen med de helt unge mellem 14 og 18 år. Det bør tillige nævnes, at der ud over den nævnte supplerig af skolekundskaberne under den kraftige udbygning af Grønland, som i de kommende år vil blive intensiveret inden for forskellige grene af samfundslivet, inden for alle aldersgrupper vil være et påtrængende behov for en mere almen samfundsorientering.

Det synes således klart, at der er behov for bestemmelser om såvel ungdomsskoler for unge

mellem 14 og 18 år som for aftenskoler fortrinsvis for elever over 18 år.

Der hersker imidlertid på den anden side nogen tvivl om, hvorledes undervisningen inden for disse skoleformer på længere sigt i detaljer bør tilrettelægges, ligesom det ikke kan udelukkes, at der bør etableres undervisningsformer, der er særlig hensigtsmæssige i Grønland, men afvigende fra de i det øvrige Danmark kendte. Det er endvidere uvist, om der på de mindre steder til en sådan undervisning vil melde sig elever i så stort antal, at det er muligt at adskille undervisningen af ældre og yngre elever. Endelig har man været opmærksom på, at man overvejer at revidere den danske lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., hvorfor man har fundet det rigtigt at afvente resultaterne af dette revisionsarbejde. Det bemærkes, at man er bekendt med den af det af undervisningsministeren den 28. december 1963 nedsatte fritidsudvalg afgivne betænkning om revision af loven om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., for så vidt angår fritidsforanstaltninger, samt med den afgivne betænkning vedrørende fritidsundervisning for voksne.

Man har derfor fundet det rigtigst, at reglerne om ungdoms- og aftenskoler samt visse fritidsforanstaltninger foreløbig indeholdes i en ministeriel bekendtgørelse, hvis indhold efterhånden kan tillempe i overensstemmelse med de praktiske erfaringer, man måtte indhøste i de kommende år. Efter et passende åremål vil det dog formentlig være rigtigst, at området lægges i faste rammer i en lov.

Man er — for rent praktisk at aktivisere arbejdet inden for de nævnte undervisningsformer og med henblik på at indhente fornødent erfaringsmateriale — sindet sideløbende med udfærdigelsen af en ministeriel bekendtgørelse at etablere en ordning, hvorefter en egnet lærer ved hver af de større skoler tilstås en nedsættelse af sit pligtige timetal, således at den pågældende kan få tilstrækkelig tid til rådighed til intenst arbejde med tilrettelæggelse og ledelse af ungdoms- og aftenskoleundervisning.

Man har været opmærksom på, at det i det øvrige Danmark i vidt omfang er de lokale politiske myndigheder, som har indflydelse på arbejdet med de forskellige skole- og undervisningsformer. Det er imidlertid ikke for tiden praktisk muligt at etablere

en administrativ opbygning svarende til den i de nævnte bestemmelser for det øvrige Danmark gældende. Da man på den anden side indser værdien af folkevalgte repræsentanters indflydelse på arbejdet og udviklingen inden for de i bestemmelsen omhandlede skole- og oplysningsformer, har man henlagt vidtgående kompetence med hensyn til godkendelse af skole- og undervisningsplaner m. v. til de lokale skole- og oplysningsudvalg i Grønland, i hvilke udvalg lokale folkevalgte repræsentanter samt det stedlige landsrådsmedlem har sæde, jfr. forslagets § 42.

Der tænkes i øvrigt i hele arbejdet på området tilstræbt så nøje kontakt som muligt mellem skoledirektionen og Ministeriet for Grønland på den ene side og sagkyndige fra Undervisningsministeriet på den anden side, eventuelt tillige således, at sagkyndige kortere eller længere tid får lejlighed til at gøre aktiv tjeneste ved skoledirektørens embede i Grønland.

Til § 58.

Bestemmelsen fastsætter, at ministeren for Grønland for så vidt angår en række bestemmelser i loven skal handle i samråd med undervisningsministeren.

Bestemmelsens formål er at sikre størst mulig parallelitet med skoleforholdene i det øvrige Danmark.

Til § 59.

Bestemmelsen fastsætter, at lov nr. 274 om skolevæsenet i Grønland af 27. maj 1950 ophæves ved lovens ikrafttrædelse 1. august 1967.

Det er imidlertid tanken at opretholde denne lovs paragraffer 17, jfr. § 19 samt § 22.

§ 17 giver hjemmel for oprettelse af husmoderskoler, og § 19 giver hjemmel for elevernes ophold på husmoderskoler. Man har ikke fundet det hensigtsmæssigt i nærværende forslag til en skolelov at have regler om husmoderskoler, da sådanne normalt er folkeskolen ivedkommende.

§ 22 giver hjemmel for afholdelse af udgifterne i forbindelse med unge grønlanderes uddannelse i Danmark efter skolegangen, og man har heller ikke fundet, at denne bestemmelse hører hjemme i skoleloven.